

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове и учебната дейност

на доц. д-р Валери Христов Христов,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност

”професор”

в професионално направление 9.1 "Национална сигурност" по специалност

Противодействие на разузнавателно-информационната дейност,

обявен в ДВ бр. 69 от 11.09.2012 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Рецензент: проф.д-р Павел Георгиев Павлов - Варненски Свободен университет "Черноризец Храбър", шифър на научната специалност 05.02.24, назначен за член на Научно жури със заповед на Ректора №2514/09.11.2012.

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр. 69 от 11.09.2012 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Сигурност и безопасност” към Юридически Факултет. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат доц. д-р Валери Христов Христов от катедра „Сигурност и безопасност” към Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Представен е списък от общо 10 заглавия на публикации в български научни издания и научни форуми, в т.ч.:

- 2 монографии - една монография в съавторство и едно самостоятелно монографично изследва публикувано в две части

- 2 студии
- 2 статии в сборници трудове и научни списания
- 3 доклада от научни конференции
- 1 учебно пособие в съавторство.

Общия обем на представените 10 заглавия е 972 страници, публикувани в Университетското издателство на ВСУ „Черноризец Храбър”, издателството на Академия на МВР, Издателство „Горекс прес”. Всички те са непосредствено свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса, издадени след получаването на образователна и научна степен „доцент”, поради което се приемат за рецензиране.

2. Данни за кандидата

Доц. д-р Валери Христов Христов е роден през 1956 г. в град Добрич. През 1980 г. завършва Академията на МВР- София, специалност „Организация и управление на обществения ред и сигурност” ОКС „магистър”. Образователна и научна степен „доктор” получава през 2002 г., а от 2004 г. е „доцент” по същата специалност.

През годините доц. д-р Валери Христов Христов повишава своята квалификация чрез различни форми на продължаващо обучение, като курс за повишаване на квалификацията по запознаване с нетрадиционни методи и техники на полицейската работа, курс за повишаване на квалификацията при прилагане на съвременни иновационни форми на обучение на полицаи и др.

Кандидатът за професор има над 25 годишен научноизследователски и преподавателски опит в направлението на обявения конкурс. Повече от 14 години от него доц. Христов е посветил на ВСУ „Черноризец Храбър” и е допринесъл за развитието и утвърждаването на професионално направление „Национална сигурност” като водещо в страната.

3. Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

Представените трудове дават основание за извода, че кандидатът притежава научни познания и изследователски способности в следните изследователски направления:

- Проблеми на разузнавателната и контраразузнавателна дейност (Списък на научните трудове и публикации № 1, 2, 3, 4, 9);

Авторът разглежда видовете контраразузнавателна дейност. Представя същността и съдържанието на редица понятия: „Оперативна информация” и класификация на видовете оперативна информация; „оперативно предотвратяване”; „оперативно пресичане”. Към тази област на разгледаната проблематика се отнася анализа на механизмите на разузнавателната дейност при тоталитарните режими и извежда модерния европейски опит за разузнавателна защита в съвременните условия като дейност на държавата за осигуряване на националната сигурност и обществения ред.

- Предизвикателства за националната сигурност на Р България и съвременната визия за състоянието и проблемите на службите в системата на МВР (Списък на научните трудове и публикации № 4, 5, 6, 7, 8, 9);

Принос на автора са разгледаните проблеми пред съвременната визия на специализираните държавни органи в процеса на изграждащата се евроатлантическа общност. Предлага основни насоки за усъвършенстване на взаимодействието и координацията между службите за сигурност между страните партньори. В своите публикации авторът обръща внимание на явлението „корупция”, като представя опит за неговото теоретично определение и основата на предложената дефиниция са изведени нейните основни елементи. Анализът на най-често срещаните практики на административната корупция, на политическата и икономическата корупция, корупцията в съдебната система и в полицията, както и в сферата на обществените услуги, позволяват на автора да предложи насоки за противодействието на това обществено явление.

Авторът защитава тезата, че съществуването, изграждането и функционирането на органи обхващащи проблемите за стабилността и защитата на националната сигурност е най-важния признак за наличието или отсъствието на национален и държавен приоритет.

- Авторът акцентира върху проблеми на образованието в областта на националната сигурност (Списък на научните трудове и публикации № 10).

Монографията „Противодействие на чуждо разузнаване”, Изд. „ВСУ”, 2012 обхваща основния хабилитационен труд на кандидата. Издадена в две части тя съдържа най-съществените научни и научно-приложните приноси на кандидата.

Обект на изследване е кръгът от обществени явления, които възникват и се развиват в хода на конфликтното взаимодействие между разузнаването и контрразузнаването на защитаващата се държава. Разгледан е сложен изследователски проблем за противодействие на чуждото разузнаване в съвременните динамични условия. В практико-приложен и теоретичен аспект са разгледани особеностите на противодействието на чуждо разузнаване; същностните и съдържателни аспекти на понятието „противодействие” и състоянието и особеностите на обществените отношения свързани с него.

На основата на извода, че съвременните разузнавателни заплахи и рискове оказват все по-голямо влияние върху сигурността в глобален и регионален мащаб, авторът си поставя за цел да предложи съвременни алтернативни решения, предложения и препоръки към специализираните държавни структури за подобряване на организацията и управлението на дейността по противодействието на чужда разузнавателна дейност.

Това обуславя извода, че тази цел и съдържащите се в нея задачи са успешно постигнати.

Основни **силни страни** на хабилитационния труд са:

- Авторът демонстрира голяма ерудиция и теоретично богатство, като за първи път в научната литература се разглежда същността и

съдържанието на понятието „противодействие на разузнавателни посегателства”.

- Научна новост на изследването е предложението съвременен организационен модел на процеса за противодействие на чужда разузнавателна дейност.
- Авторът предлага класификация на системите от мерки за контраразузнавателно обезпечаване.
- Достатъчен брой анализирани източници, съвместими с основния аспект на труда.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Своята преподавателска дейност кандидатът започва през 1987 г. в Академията на МВР. Преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър” е от 1999 г. като хоноруван преподавател, от 2004 г. е назначен на втори трудов договор „доцент”, а от 2010 г. е на основен щат в катедра „Сигурност и безопасност”. Учебни дисциплини, по които води лекционни курсове са: „Противодействие на разузнавателно-информационната дейност”, „Разузнавателна защита на конституционния ред”, „Основи на информационно аналитичната дейност”, „Оперативноиздървателна дейност за предотвратяване на икономическата престъпност”, „Управление на службите за сигурност” и „Оперативноиздървателна дейност за предотвратяване на криминалната престъпност”. Годишният му хорариум за учебната 2012/2013 година възлиза на 650 часа.

Доц. д-р Валери Христов Христов е ръководител на един докторант.

Добро впечатление прави факта, че разработените научни публикации са тясно свързани с преподаваните от доц. д-р Валери Христов Христов дисциплини, със силна практическа насоченост и подкрепени със солидни научни познания.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Научните и научно-приложни приноси могат да се систематизират в няколко направления:

- Съществен принос са допълненията и предложения към Стратегията за национална сигурност на Р България акцентиращи, че в основата за защита на националната сигурност на страната са проблемите на обществото и гражданите.
- Научно достижение е изследването на теоретичната рамка на технологията на контраразузнавателната дейност в съвременните български условия. На тази основа са формулирани методическите проблеми за противодействието ѝ.
- Предложена е нова класификация на контраразузнавателни мерки за противодействие
- Принос са предложените признаци за получаване на сигнали, данни и факти за идентифицирането и разкриване на разузнавателна дейност в полза на чуждо разузнаване
- Висока оценка заслужава практическата насоченост на разгледаната проблематика.

6. Оценка на личния принос на кандидата

Дългогодишния професионален опит на доц. д-р Валери Христов Христов в областта на националната сигурност като началник на служба в МВР, като член на Специализирания научен съвет по национална сигурност, като експерт към НАОА в същото направление и богатия преподавателски опит на кандидатът безспорно потвърждават значението на приносите и постиженията като самостоятелни и негов личен научен резултат.

7. Бележки и препоръки

Би могло да се задълбочи изследването на релацията „разузнавателен конфликт – социален конфликт”.

Публикациите на доц. д-р Валери Христов Христов са написани компетентно на високо професионален език и може само да се препоръча той да положи усилия резултатите от неговите научни изследвания да бъдат популяризирани и сред по-широката публика.

Препоръки могат да бъдат отправени към бъдещо усъвършенстване на изследователската работа като участие в научни проекти и международни научни форуми и мероприятия.

8. Лични впечатления

Личните ми впечатления са напълно подкрепени от високия професионализъм и преподавателска дейност в областта на националната сигурност от доц. д-р Валери Христов Христов. Познавам кандидата повече от 10 години през които той се утвърди като достоен и изявен професионалист по въпросите засягащи националната сигурност, като компетентен, прецизен и коректен преподавател и колега.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и с **убеденост препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да избере **доц. д-р Валери Христов Христов** да заеме академичната длъжност „професор” в професионално направление професионално направление 9.1 "Национална сигурност" по специалност Противодействие на разузнавателно-информационната дейност.

19 януари 2013 г.

Рецензент:

проф.д-р Павел Георгиев Павлов